

BARTHOLOMEUS BALTEMITS DOBZEWICS/ DOPKEWITS / DOBSCHWEIJT

door Mattie Bruining-Hoeksma en Annette van der Linden-Boonstra

Dit is het verhaal van een Pool, genaamd Bartholomeus Baltemits Dobzewics / Dopkewits / Dobschewijt geboren rond 1630 in Dobkowice (Polen), die rond 1649 in Friesland belandt. Hij is dan student in Franeker. In het *Album Studiosorum Academiae Franekerensis*, het inschrijvingsregister van de Franeker universiteit, vinden we dat in 1649 als student is ingeschreven 'Bartholomaeus Bohem, Regiomontanus'. Hij heeft zich ingeschreven voor de studie rechten.¹

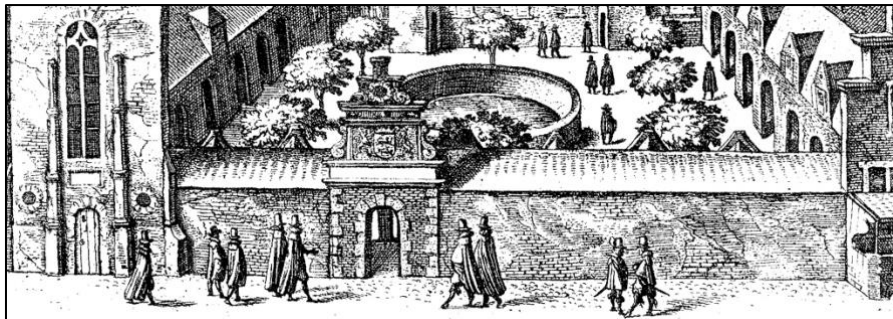
Volgens een Tsjechische genealogische site² zou dit betekenen: '**Bartholomeus Bohem from Regiomontanus.**' Bohem = Bohemian, Regiomontanus would be Latin for 'mountainous region' = Riesengebirge and Dopkovice = village of Dobkovice, Severcesky on the Elbe River.

Bron: Wikipedia

In 2006 heeft Annette, ook over onze voorvader een oproep gedaan op het forum van Tresoar en toen berichtte Margreet Huisman dat er in 1999 op Yahoo ook al een discussie over deze illustere voorouder gaande was, onder andere over de familienaam Dopschewijt. Volgens drs. Lucia Thijssen, auteur van het boek *Duizend jaar Polen en Nederlanders* verwijst de naam 'Dopschewijt' inderdaad mogelijk naar de Poolse plaatsnaam Dobkowice. Het probleem is echter, dat er meerdere Dobkowice's zijn in Polen.

Als je de naam van onze Pool op internet intikt, sta je versteld van de zoekresultaten die deze naam oplevert, maar er is dus nog steeds heel veel niet duidelijk. Er zijn heel wat nakomelingen van onze Pool, die nog steeds heel benieuwd zijn waar hij nou werkelijk vandaan komt en vooral waarom hij ons land heeft uitgekozen. Over onze Pool is in de archieven tot nu toe verder weinig te vinden. Dit komt natuurlijk mede door de tijd waarin hij leefde en het is daarom ook giswerk, wat hem bewoog om naar ons land te verhuizen. Ook is het giswerk in welk dorp/stad in Polen hij is geboren, want er zijn dus meerdere mogelijkheden. Kortom, er moet nog veel onderzoek worden gepleegd naar deze voorouder en het is maar de vraag of we ooit antwoorden zullen vinden op onze vraag.

Pieter Feddes van Harlingen, *Franeker de Academia van Vrieslant* (ca. 1622) (detail). Tresoar.

¹ *Album Studiosorum Academiae Franekerensis (1585-1811, 1816-1844).*

I. Naamlijst der studenten, S.J. Fockema Andreae en Th. J. Meijer ed. (Franeker, 1968) 146.

² <http://www.genea.cz/informace/stara-genea/auditorium-genealogie-mageo-archiv/archiv-auditoria-200110-12/>, vertaald naar het Engels.

Generatie 1:

Bartholomeus Baltemits Dobzewics/ Dopkewits/ Dobscheweijt trouwt N.N. Waar zij trouwen is niet bekend, maar wel weten we dat het echtpaar in ieder geval één zoon heeft gekregen.

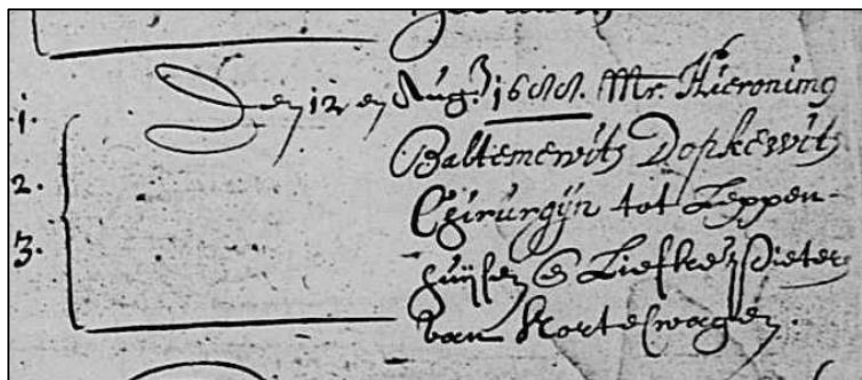
Generatie 2:

Hieronimus Baltemewits Dopkewits wordt geboren rond 1663. Onduidelijk is waar Hieronimus is geboren, maar in de ondertrouwakte wordt vermeld dat hij chirurgijn tot Lippenhuizen is. Zeker is wel dat hij tot aan zijn huwelijk niet alleen maar in Friesland heeft gewoond, getuige onderstaand citaat:

Op 4 sep 1685 meester Jeronimus Bartholimeusz Dobkewitz chirurgyn laetst gewoont t'Emmenes de burgereed van Vianen heeft afgelegd. Emmenes staat voor Eemnes aan de Eem vlak bij Hilversum.³

Hieruit blijkt dus dat Hieronimus zeer zeker op meerdere plaatsen in Nederland heeft gewoond en daar zijn beroep van chirurgijn uitoefende. Na zijn huwelijk is nog weinig bekend over onze Hieronimus.

Hieronimus gaat in ondertrouw te Kortezwaag augustus 1688 met Liefke Pieters.

De ondertrouwakte uit 1688 van de gemeente Kortezwaag. Bron: FamilySearch

Het echtpaar krijgt in ieder geval zes kinderen, die geen van allen worden gedoopt. Op basis van het patroniem Hieronimus of Jeronimus, als de kinderen trouwen of toevallig zelf kinderen laten dopen, is er een aardige inschatting te maken van de samenstelling van het gezin. De familienaam Dopkewits verdwijnt al in de volgende generatie. Opvallend is ook dat vijf kinderen van bovengenoemd echtpaar en hun nakomelingen nooit bekend zullen worden onder de familienaam Pool. Dat is alleen weggelegd voor onze voorouder Jacobus Jeronimus (Pool).

1. Zoon **Bartele Jeronimus** is bekend onder het patroniem Jeronimus of de familienaam Poeske. Hij trouwt met Frouckjen Eelzes/Bauckes en het echtpaar krijgt vier kinderen, die allen worden gedoopt in de Herv. gem. Beets, Beetsterzwaag en Olterterp.

Bij de naamsaanneming op 21 december 1811 woont zijn oudste zoon Jurjen te Zuiderdrachten nr. 208 en daar laat hij officieel de familienaam Poeske registreren. Jurjen is wel getrouwd, maar er zijn geen kinderen bekend van dit echtpaar.

Hij overlijdt 1 mei 1812 te Drachten en daarmee sterft ook de familienaam Poeske uit. Zijn bezittingen worden nagelaten aan zijn naamgenoot Jurjen, die een zoon is van zijn jongste broer Anne Barteles.

Als je in AlleFriezen de familienaam Poeske intikt, dan komt er nog één iemand op het scherm, Tjeerd Wiebrens Poeske, maar er is geen link te vinden met onze Poeske of met één van de andere nakomelingen van Hieronimus Baltemewits Dopkewits. Hieronder een afbeelding van de naamsaanneming van Jurjen Barteles:

³ *Oude Sporen*, van de afd. Gooiland van de NGV, uitgave maart 200, verwijst naar een citaat uit *ONS VOORGESLACHT* van mei 2000 over Burgers in Vianen 1621-1689. Document is te vinden in het ARA onder Vianen DTB 15/417.

Vaaronskinderen Gemente van Drahten,
kanton Beetsterzwaag, arrondissement Friesland, gecon.
parced zijnde Jurjen Bartels wonende
in de Lindendragten N. 200, heeft derelue
verklaard dat hij verneemt de naam
van Paake voor familienaam, en
heeft deren met aen vertekend den 21.
de cember 1811. — Dit verklaart
J. Paake
belegget
Arendus Subst. Baljin

Naamsaanneming 1811 (AlleFriezen)

Ook opvallend is dat drie kinderen van de jongste zoon Anne Bartels kiezen voor wel heel Nederlands klinkende familienamen, te weten: Krol, van den Bos en de Vries.

N.B.: Eén van de zonen van Anne Bartels, Andrijs Annes (van den Bos) krijgt later samen met zijn vrouw Trijntje Roels (de Boer) onder andere een dochter, genaamd Hiltje, die later trouwt met Jasper (Freerks) Pool.

2. Zoon **Pijter Jeronimus** gebruikt nog eenmaal de naam Dopskwijt, als hij in het huwelijk treedt met Dirkjen Huytes, maar daarna is niets meer te vinden over deze zoon.

3. Van zoon **Jurjen Jeronimus** is weinig bekend, we weten alleen dat hij een dochter Antie krijgt, maar de moeder wordt niet genoemd; er is geen huwelijk bekend. Wel weten we dat hij vóór 18 september 1741 te Beetsterzwaag, overlijdt, getuige onderstaande aktes (bron: AlleFriezen):

Diaconierekeningboek Beetsterzwaag, aktenummer 32

Overledene: *Jurijen Jeronemus, betaald wegens begrafeniskosten £ 1:10:-*

Citaat: *aan Wimcke Eedes betaelt tot begraffenisse van Jurijen Jeronemus jenever en een half stuck butter volgens haar eigen hant (volgt handtekening Wymcke Eedes)*

Diaconierekeningboek Beetsterzwaag, aktenummer 35

Overledene: *Jurijen Jeronemus, betaald wegens begrafeniskosten £ 58:14:-*

Citaat: *aen Jeijp Michiels betaelt het arbeidsloon en metrialen tot de diaconiehuijsinge en de dootkiste van Jurijen Jeronemus daer van quijtancie no. 20*

4. Zoon **Martinus Jeronimus** vertrekt na het overlijden van zijn vrouw Zijgerke Melles naar Enkhuizen, waar hij op 11 oktober 1733 hertrouwt met Engeltje Jans. Martinus treedt 9 juni 1735 in dienst van de VOC. Hij overlijdt 31 januari 1738 in Azië. Of er nakomelingen uit beide huwelijken zijn, is niet bekend. Opmerkelijk is dat Martinus bij de indiensttreding ingeschreven wordt met de familienaam Dopschkewi, getuige bijgaande inschrijving van de VOC⁴:

Martinus Jeronimus Dopschkewi (uit 't west ende), op 9 juni 1735 in dienst van Verenigde Oostindische Compagnie als landspassaat (= militaire rang net onder korporaal; ervaren soldaat met een hoger soldij) bij kamer Enkhuizen.

Heenreis: Donderdag 9 juni 1735: Vertrek van het schip Langewijk op weg naar Batavia

Maandag 26 december 1735 - 200 dagen na vertrek: Aankomst van het schip Langewijk op de Kaap

Maandag 16 januari 1736 - 21 dagen na aankomst op de Kaap: Vertrek van het schip Langewijk van de Kaap

⁴ Nationaal Archief, Verenigde Oostindische Compagnie, archief 1.04.02, inventarisnummer 14729, folio 127.

Vrijdag 4 mei 1736 - 109 dagen na vertrek van de Kaap, 330 dagen na vertrek uit Nederland: Aankomst van het schip Langewijk in Batavia

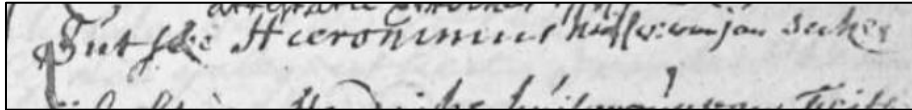
Vrijdag 31 januari 1738 - 967 dagen na indiensttreding:

Uitdiensttreding Martinus Jeronimus Dopschkewi (Azie), reden: overleden

Begunstigde: Engeltie Jansz, zijn vrouw

Opmerkingen: Maandbrief: ja / Schuldbrief: ja

5. Het volgende kind is een dochter, genaamd **Lutske Hieronimus**, die trouwt met Jan Sakes. Zij doet 11 mei 1738 te Beetsterzwaag, belijdenis. Op deze inschrijving na, is verder niets over haar te vinden.

Bron: Lidmatenregister Herv. Gemeente Beetsterzwaag, Beets en Oltterterp; aktenr. 1125 (AlleFriezen)

6. De enige zoon, die de familienaam **Pool** gaat dragen, is onze voorouder **Jacobus Jeronimus** (Pool) en zijn nakomelingen, maar dat is een ander verhaal, dat u verderop in dit blad kunt lezen.